

ÖRÖKSÉGVEDELMI HATÁSTANULMÁNY
RÉGÉSZETI SZAKTERÜLETI MUNKARÉSZE

A „HAJMÁSKÉR TELEPÜLÉS RÉGÉSZETI LELŐHELYEINEK ÉS
A 616/180 ÉS A 616/182 HRSZ-Ú TERÜLETEK VIZSGÁLATA”
ÉRDEKÉBEN

Varga Orsolya egyéni vállalkozó
megrendelésére
készítette:

Szilágyi Krisztián Antal
régészeti szakértő (nyilvántartási szám: SO87DZ)

DEBRECEN, 2025

1. Az örökségvédelmi hatástanulmány tárgya, célja, feladata és főbb részei

1.1. Az örökségvédelmi hatástanulmány tárgya:

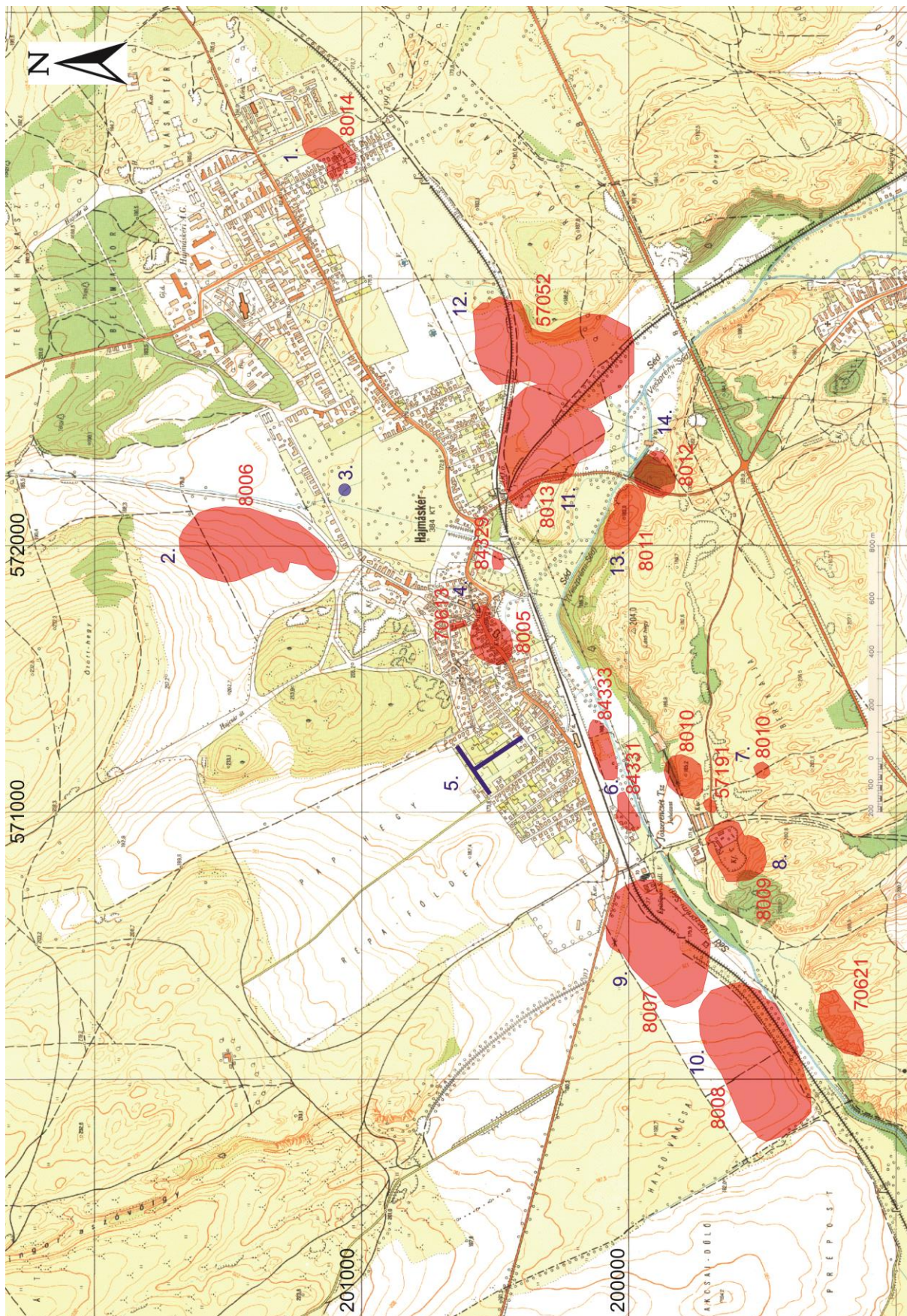
Jelen projekt keretében a Beruházó (Hajmáskér Község Önkormányzata) célja, hogy Hajmáskér település közigazgatási határán belül elhelyezkedő újonnan hasznosításra szánt belterületi és külterületi ingatlanok vonatkozásában a régészeti lelőhelyeket számba vegye. A tervezett változtatások megvalósításához Hajmáskér községnek a településrendezési eszközök módosítására van szüksége.

1.2. A tervezett változtatás helyszíne és kiterjedése:

Hajmáskér település közigazgatási határán belül elhelyezkedő belterületi és külterületi ingatlanok, összesen: kb. 88,9 hektár (I. táblázat, 1. kép).

Lelőhely	Helyszínelésre kijelölt terület (m ²)	Érintett hrsz
Lövőtér leelőhely	116439	015/10; /12-22 hrsz
Újtelep leelőhely	22416	550-553; 556; 557/1; 557/2; 578; 587-595; 607/11; /13; /17
Belterület	23393	276; 277; 279; 210; 211/1; /2; 212; 213; 214; 215; 220; 222; 224/1-/3; 225; 227/1-/2; 228/1; /2; 229; 235-237; 240; 241; 246; 309-313; 323/1; /3; /4; 324/2; 325; 332/1; /2; 333; 334; 335; 336
Tsz-major	123337	069; 070; 052; 074; 073/4; /5; 075-076; 077/2-/7; 077/12; 078
Telek-hegy:	156435	073/3; /5; 074
Murvabánya	35499	081/1; 068/2; 083/2
Berek alja I, Murvabányától ÉK-re együtt	43647	060-7-/9; 060/20; 060/21; 063; 060/24; 060/23; 060/22; 064; 065/16
Séd-part és Vasútállomás együtt	27483	1008/1; 1009-1018; 1019/1; 1020-1047
Bekötőút és Berekalja II együtt	46375	060/26; /31; 048/3; 037/1; 039; 044; 045; 046/2;
Seg-hegy és Szennyvíztelep környéke együtt	278145	026/11-/15; 027; 030/10; /11; 030/5; /7; /8; /12; 032; 033; 027; 034; 052-053; 050; 035; 036; 057/16; 057/18 hrsz
Ezekhez jönne még hozzá az, ahol új beépítésre szánt terület kerül kijelölésre:		
-	8387	616/180
-	2231	616/182
-	522	433
-	4180	95; 96/1; 97; 100; 101; 102; 1013/1; /2; 106-112; 113/2
	Összesen: 883787 m ² = 88,9 ha	

I. táblázat: A régészeti kutatással érintett területek listája, Hajmáskér

1. kép: A tervezett változtatás helyszíne a régészeti lelőhelyek poligonjaival az EOV térképen (M = 1:10.000)

1.3. Az örökségvédelmi hatástanulmány megrendelője:

Varga Orsolya egyéni vállalkozó (8200 Veszprém, Szilfa utca 8.).

1.4. Az örökségvédelmi hatástanulmány megrendelésének célja:

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: „Kötv.”) 85/A. § 1. pontja alapján örökségvédelmi hatástanulmányt kell készíteni a település településfejlesztési tervének kidolgozása során. Ha a településfejlesztési terv készítésekor nem készült, vagy a rendezés alá vont területre nincs örökségvédelmi hatástanulmány, vagy van, de az tíz évnél régebbi, akkor azt a rendezés alá vont területre el kell készíteni.

A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm.rendelet (a továbbiakban: „Kormányrendelet”) 83. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a településfejlesztési terv vagy a településrendezési terv megalapozó vizsgálata keretében települési örökségvédelmi hatástanulmány készíthető, és a Kormányrendelet 84. § (4) bekezdése alapján a „...további beépítés céljára szolgáló beépítésre szánt területnek kijelölt területen az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti munkarészét régészeti terepbejárás alkalmazásával kell elkészíteni...”.

1.5. Az örökségvédelmi hatástanulmány feladata és főbb részei:

A Kormányrendelet 83. §-a, valamint a Kormányrendelet 14. és 15. melléklete pontosan tartalmazza az örökségvédelmi hatástanulmány feladatát és főbb részeit. Ezek közül a régészeti szakterületi munkarészhez kapcsolódóan a következő szempontokat kell figyelembe venni:

A települési örökségvédelmi hatástanulmány szöveges dokumentum, azonosításra alkalmas térképi ábrázolással, fotókkal és egyéb adatokkal, amely legalább az alábbiakat tartalmazza:

Örökségvédelmi vizsgálat:

- A település történeti leírása (a történeti település- és tájszerkezet alakulása, a történeti településmag).
- A település régészeti örökségének felmérése újonnan beépítésre szánt területnek kijelölt terület esetén terepbejárással.

A rendezés során tervezett változások hatáselemzése:

- A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése.

- A tervezett változások hatásai: a régészeti örökségre, valamint a történeti településre, település- és tájszerkezetre.

Az értékvédelmi terv tartalmazza:

- Az értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények meghatározása.
- A további régészeti feladatok meghatározása.

Jelen szöveges dokumentum „Hajmáskér település régészeti lelőhelyeinek és a 616/180; 616/182 hrsz-ú területek vizsgálata” projekthez készítendő örökségvédelmi hatástanulmány régészeti szakterületi munkarésze. A tanulmányt a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény alapján szerzői jogi védelem illeti meg. A közölt adatok szerződéstől eltérő célra való felhasználása, régészeti lelőhelyre vonatkozó adatok nyilvánosságra hozása vagy továbbadása csak a szerző engedélyével a kulturális örökség hatósági nyilvántartására vonatkozó szabályokról szóló 17/2002. (VI. 21.) NKÖM rendelet 7. §, valamint a muzeális intézményekben folytatható kutatásról szóló 47/2001. (III. 27.) Kormányrendelet szabályai szerint történhet.

1.6. Az örökségvédelmi hatástanulmányt készítette:

Szilágyi Krisztián Antal régészeti szakértő (nyilvántartási szám: SO87DZ).

2. Örökségvédelmi vizsgálat

2.1. A település történeti leírása (a történeti település- és tájszerkezet alakulása, a történeti településmag)

A „Hajmáskér település régészeti lelőhelyeinek és a 616/180; 616/182 hrsz-ú területek vizsgálata” elnevezésű projekt egy, összesen mintegy 88,9 hektárt érint (I. táblázat, 1. kép). A területek régészeti kutatására 2025. április 14-én került sor. Az időjárás derült, enyhén szeles volt, amely régészeti kutatásra alkalmas volt.

Kutatási területek

Az 1. kutatási terület az Újtelep, amely egy vízfolyás két oldali magaspartján található és jelenleg gyep fedi, így csak minimálisan volt kutatható.

A 2. kutatási terület a Lövőtér, amely egy domboldalnak a keleti része és jelenleg gyep fedi, így csak minimálisan volt kutatható. A mellette fekvő parcella szántott és boronált volt, így ez a terület volt csak kutatható.

A 3. kutatási terület a Lövőtértől délkeletre fekvő terület, amelyet jelenleg gyep és kisebb fák fednek, körülötte beépített területek vannak, így csak minimálisan volt kutatható.

A 4. kutatási terület belterületi rész, amely a település nyugati felén található, amely a templom környezetét és a Rákóczi utca 4. szám alatti telket is magában foglalja, amely beépített rész és a középkori település központja lehetett, amely egyébként is egy magaslaton található. A terület terepbejárással nem volt kutatható.

Az 5. kutatási terület egy T-alakú új út területe, amely egy mélyebben fekvő területen, elkerített, magántulajdonú részen található, és jelenleg gyep fedi, így csak minimálisan volt kutatható. A tőle, közvetlenül északra lévő terület szántott és boronált volt, így ez a terület volt csak kutatható.

A 6. kutatási terület a Séd-partja és a vasútállomás területe, amely a Séd bal partján található, ahol murvás út, megművelt kiskertek és épületek találhatóak, így részben volt kutatható.

A 7. kutatási terület a Berek-alja I. és a Murvabányától ÉK-re lévő területek, amelyeket a ragadós száj- és körömfájásos járvány miatt nem lehetett közelebbről megtekinteni, azonban jelenleg gyep fedi.

A 8. számú terület a Murvabánya területe, amelyet szintén nem lehetett megtekinteni a ragadós száj- és körömfájásos járvány miatt, viszont ez a terület egy felhagyott bányaterület.

A 9. számú terület a Tsz major területe, amely a Séd bal oldali magaspártján fekszik, azonban a régi felszámolt vasútvonal és a gyep miatt csak minimálisan volt kutatható.

A 10. számú terület a Telek-hegy, amely egy észak-déli irányú magasan fekvő plató, és jelenleg bokáig érő búza és gyep fedi, amely csak részben volt kutatható.

A 11. számú terület a Seg-hegy területe és annak környéke, amely egy magaslaton található, főleg gyepes terület, így csak minimálisan volt kutatható. A legmagasabb pontján katonatemető található, a déli részén szántott és boronált, de igen köves-kavicsos parcella van, így ez a terület volt csak kutatható.

A 12. számú terület a Szennyvíztelep és környéke, amelyet a vasútvonalak átszelnek. Az szennyvíztelep területe fákkal és sűrű bozóttal van körbenőve, így ez a terület nem volt kutatható. A tőle északra fekvő rész a vasútvonalig gyepes terület, így csak minimálisan volt kutatható, míg a vasútvonaltól északra fekvő terület szántott és boronált, így ez a terület volt csak kutatható.

A 13. számú terület a Berek-alja II. területe, amely egy elzárt, katonai, magasan fekvő, gyepes platóból (déli rész) és egy mélyebben fekvő, a Séd-patak két partján lévő, sűrűn benőtt ártéri erdőből (északi rész) áll. Ezek a területek terepbejárással nem voltak kutathatók.

A 14. számú terület a Bekötőút területe, amely egy fákkal benőtt, gyepes magaslatot, egy régi malmot és egy, a Séd-patakából leválasztott vízfolyást foglal magába, így csak minimálisan volt kutatható.

A kutatási területek Hajmáskér község szinte mindegyik közigazgatási részén fekszenek. Az 1. számú terület a keleti bel- és külterületi határon, a 2., a 3. és az 5. számú területek az északi bel- és külterületi határon, a 4. számú terület a központi belterületen, az 6. számú terület a délnyugati bel- és külterületi határon, a 7. és a 8. számú területek a délnyugati külterületen, a 9. és a 10. számú területek a nyugati külterületen, a 11-14. számú területen pedig a déli külterületen található. A területek nagyobb része csak minimálisan volt kutatható, főleg a gyepes és a lezárt területek miatt.

Jelen projekt örökségvédelmi hatástanulmányának régészeti munkarészét a közhiteles lelőhely-nyilvántartás, a Magyar Nemzeti Múzeum régészeti adatbázisának (<http://archeodatabase.hnm.hu>), a gyűjtőterületén érintett vármegyei hatókörű városi múzeum a veszprémi Laczkó Dezső Múzeum adatai mellett a településhez kapcsolódó szakirodalmi, térképészeti, továbbá levéltári dokumentációk alapján, illetve terepbejárással kiegészítve készítettem (1-4. kép).

Hajmáskér történeti adatai

Hajmáskér község Veszprém vármegye, veszprémi járásában fekszik. A települést Öskü, Sóly, Veszprém, Eplény és Olaszfalu települések határolják. A település főútja a kelet-nyugati irányban húzódó, Öskü – Gyulafirátót 8214-es számú összekötő út, amit a 8-as számú főúttal a 8215-ös számú út köt össze. Hajmáskér vasútállomással rendelkezik, és két vasútvonal is érinti.

Mint a Veszprém környéki kistelepülések mindegyike, szoros kapcsolatot ápol a vármegyeszékhellyel, a Veszprémi nagyvárosi településegüttes része. Területe: 38,14 km². Lakónépessége: 2925 fő.

A falu nagy kiterjedésű határának nagyobb, északi része, a község körüli sáv kivételével, mezőgazdasági művelésre nem alkalmas; erdőkkel borított, hegyes. 1908 óta legnagyobb részét katonai lőtérnek használják. Déli irányban a belterületig nagyrészt gyeppel, kisebb részben szántó területek övezik. A belterületétől délre, a közigazgatási határig húzódó dolomitos gyepes területeket bekötő utak és a vasútvonal mellett a Séd-völgye, és az a mentén húzódó izgalmas, mozaikos, ártéri ligeterdőkkel, lápi élőhelyekkel, legelőkkel, kaszálórétekekkel, kertekkel, kis szántókkal váltakozó terület tagolja. A falu a Séd É-i oldalán hosszan elnyúló, kétutcás település. A jelenleg ismert régészeti lelőhelyek is a Séd két partján húzódó sávban találhatóak.

A települést Kér néven említik először, 1488-ban már Hagymáskér. Valószínűsíthető, hogy az 1184-1188-ban szereplő temploma a mostani helyén állhatott. A templom körül épült ki Kér, később Hajmáskér falu. A 11. századtól a veszprémi püspökségé, 1312-ben vámszedőhelyként említik. 1488-ban jobbágysai 29 ezüst adót fizetnek. 1524-ben még 25 család él itt; az 1550-es évektől Palotához szolgáló, de a töröknek is adózó falunak 1685-ben csak 8 telke lakott. 1578-ban két nemesi kúriáról és két malomról tudunk. Ezek egyikét, a „Kümalom” nevű birtokosa 1617-ben adta el.

Érdekességként említem, hogy 1696-ban a lakosság adóterhei sokkal nagyobbak voltak, mint a székesfehérvári török uralom alatt. A 17. század végén a település a veszprémi püspök birtoka. Lakott egész telek 7, féltelek 6 van. Pusztá egész telek 1, pusztá féltelek is 1 található itt, ezek tartozékai műveletlenül állnak. Két vetésre való szántóföldjük 162 mérőre terjed, amely 1 és 1/4 jobbágnak felel meg, és visszamarad még 12 mérőnyi. Rétjük és legelőjük kevés, többnyire a bérelt szomszédos pusztákból segítik ki magukat. Saját erdejük tűzrevalót ad. Malmukat elzálogosították a fehérvári harmincadósoknak. Az idegen szőlőhegyeken kb. 52 kapás nagyságú, 40 urna termést hozó szőlőjük van. Nagyobb

beszállásolásokat szenvednek el.

A 18. század első negyedében Veszprém vármegye főispánjának és ugyanazon hely püspökének, Folkra [Volkra] grófnak birtoka. A faluban ekkor az összeírt földek két nyomásra voltak osztva. Határa terméketlen. „A rétek 2 kaszás után 1 szekér, harmadrészben sással kevert szénát adnak. Legelőjük közös használatra elégséges. Piaclehetőségük nincs. Tűzrevalóra és kisebb épületek építéséhez erdejük van, de makkoltatáshoz bérelnék. Egyköves malmukat elzálogosították. A helység sziklás fekvésű, művelése nehézkes. (Veszprém vármegye 1696., 1715. és 1720. évi összeírása – A Veszprém Megyei Levéltár Kiadványai 17. Veszprém, 2002).

A település természeti földrajza

Hajmáskér község földrajzi környezete sok tekintetben napjainkig magán viseli a korábbi évszázadok természetföldrajzi adottságait. Dövényi Zoltán Magyarország kistájainak katasztere című munkája nyomán a település közigazgatási területe egyszerre négy kistájnak is a része. A település túlnyomó meghatározó része a Veszprém–Devecseri-árok kistájba tartozik, míg a közigazgatási területének északi része egy kis területen már felnyúlik a Keleti-Bakony és az Öreg-Bakony kistájba, délen pedig a Veszprém–Nagyvázsonyi-medence kistájba. Sajátos fekvése ellenére a településen nem érzékelhető kettősség. A környék a gyengén tagolt medencék domborzat típusát képviseli a kistáj, melyben Hajmáskér is elhelyezkedik. A kistajat az erdőgazdasági hasznosításra is alkalmatlan térszínek túlsúlya jellemzi. (Dövényi, 2010).

Hajmáskér település három/négy térszínen helyezkedik el, mely tájhasználatát alapjaiban is meghatározza: az északi határon a Tési-fennsík részét képező Ámos-hegy, Tobán-hegy és Hagymatető magaslatai, amelyek egyöntetűen erdő borította területek. A fennsík alatt a település feletti mezőgazdasági területekig, illetve a déli határ menti dolomitformációk közép magas felszínein a dolomitkibukkanásokkal teli, terméketlen sziklagyepes területek az uralkodóak. A település legmélyebb részein: a Veszprémi-séd közvetlen környezetében, illetve a belterületet északról karéjosan ölelő területek fedik legkisebb arányban a települést, amelyek az egyedüli mezőgazdaságilag hasznosítható területek.

Régészeti szempontból különösen fontosak az egykori, vagy mostani, természetes folyók, erek, vízállások jól kiemelkedő hátságai. Ezek a víz közeli, de áradásoktól többnyire mentes területek ősidők óta alkalmasak az emberi megtelepedésre. A település déli határában sűrűsödő régészeti lelőhelyek intenzív megtelepedést mutatnak. Az esetek többségében egy-

egy kedvező adottságú ármentes magaslatot több korszakban is elfoglaltak az emberi közösségek. Már az őskori emberek felismerték, hogy e területek növénytermesztésre és állattenyésztésre is jól hasznosíthatók voltak, továbbá a víz közelsége kedvezett a halászatnak, illetve a vízhez kötődő egyéb, pl. házi ipari tevékenységnek is. A vízzel övezett területek bizonyos fokú védelmet nyújtottak az ellenséges támadásokkal szemben.

Térképészeti, adattári, szakirodalmi, levéltári adatgyűjtés

A történeti térképek kutatásának, áttekintésének szükségességét az indokolja, hogy ezeknek a térképeknek egy része a 19-20. századi nagy táj- és domborzat átalakító, folyószabályozási munkák előtti állapotról tanúskodik. Bemutatják a vizsgált terület egykori – az ember által nem, vagy csak kevésbé átformált – környezetet, természeti viszonyokat (pl. a vízzel elöntött területek és szárazulatok elhelyezkedése, megoszlása). A korabeli felméréseken jelölt, napjainkra már nem létező, emberi kéz alkotta építmények, tanyák felszíni nyomai azonosíthatóvá válnak. A történeti térképek földrajzi helynév anyaga és térképi elemei egyaránt utalhatnak emberi megtelepedésre, régészeti lelőhelyekre (faluk, várak, sáncok, árok, stb.). Hogy a történeti térképek adatai a mai állapotokkal összevethetők legyenek, a korabeli térképeken szereplő és a jelenleg is a terepen található közös illesztési pontok segítségével a felméréseket megfelelően pozícionálni, georeferálni kellett. Ezáltal a korabeli térképek alkalmassá tehetőek arra, hogy a ma használatos EOVS rendszerben is értékelhetők legyenek. Az így elkészített térképre a vizsgált területek rávetítésre kerültek.

Az örökségvédelmi hatástanulmány készítése során megvizsgáltam hazánk 18-19. századi Habsburg-uralkodóinak idején készült I. (II. József idején felvett) katonai felmérést, a II. (I. Ferenc uralkodása alatt térképezett) katonai felmérést, valamint a III. (Ferenc József idején elkészített) katonai felmérést (2-4. kép).

2. kép: „Hagymás Kér”, azaz Hajmáskér az I. katonai felmérés térképszelvényein

Az 1783-ban készült I. katonai felmérés alapján, a település helyzetéről mindössze annyit tudunk meg, hogy a Seed Bachtól északra fekszik (2. kép). Egyetlen jelentős épülete középkori temploma. Bél Mátyás Veszprém vármegye leírásában ez alábbiakat olvashatjuk (1735): „Hagymás kér. A veszprémi püspök faluja. Szintén köves, kavicsos és kemény talajú helyen fekszik, a Sét patak mellett, a veszprém-székesfehérvári királyi út mentén. Körülveszik téli napkelte felől Óskü, nyári napkelte felől Bala pusztá, délről Soly és Szent István, nyugatról Kadarta és Rátot, észak felől Olaszfalu és a Násadiak Pere pusztája, amelyet a lakosok saját területük fogyatkozása miatt évi pénzösszegért bérelnek. Ha ugyanis ehhez és más távolabbi pusztákhoz földművelés kedvéért nem folyamodnának, a helységben nem tudnának megélni. Nekik is megengedték vallásuknak, melyet követnek, tudniillik a reformátusnak gyakorlását.” (Bél Mátyás: Veszprém megye leírása – A Veszprém Megyei Levéltár Kiadványai 6. Veszprém, 1989).

3. kép: „Hajmásker”, azaz Hajmáskér a II. katonai felmérés térképszelvényein

A II. katonai felmérés aktuális lapjait tanulmányozva elmondható, hogy a 19. századi lecsapolások és folyószabályozási munkálatok nyomán már a mai térszínhez hasonló domborzat és vízrendszer jelenik meg a térképlapokon. Ezen a felmérésen már jól kikövetkeztethetők a vizsgált területen és annak környezetében lévő vízmentesek területek, magaslatok. Ezek a vízmentes, de vízhez közeli magaslatok emberi megtelepedésre a történelem folyamán alkalmasnak bizonyultak (3. kép).

A III. katonai felmérés térképlapja már a mai, rendezett területi viszonyokat mutatja a 20. századi művelési formák és épített műtárgyak megjelenésével (4. kép). A közel kortárs Fényes Elek, Magyarország geographiai szótára (1851) kötetében így jellemzi a települést: „Hagymáskér, v. Hajmáskér, magyar falu, Veszprém vmegyében, a budai országutban, Veszprémtől 5 óranegyedre: 351 kath., 28 evang., 513 ref., 12 zsidó lak., kath. és ref. anyaszentegyházakkal. Vannak őrlő és kalló malmai, és egy mesterséges készületű fűrészmalma mind a Séd vizén. Erdeje a Bakonyból nagy, s benne sok vad tanyázik. F. u. a veszprémi püspök.”

4. kép: „Hajmáskér”, azaz Hajmáskér a III. katonai felmérés térképszelvényein

2.2. Régészeti értékvizsgálat, lelőhely-diagnosztikai vizsgálatok

2.2.1. A régészeti értékvizsgálat során alkalmazott módszerek

Az örökségvédelmi hatástanulmány elkészítése során adattári, szakirodalmi, térképészeti, levéltári adatgyűjtést és régészeti terepbejárást végeztem.

2.2.2. Az érintett régészeti örökségi elemek számbavétele, állapotának ismertetése

A Miniszterelnökség Nyilvántartási Hatósági Osztály közhiteles lelőhely-nyilvántartása, a gyűjtőterületén érintett veszprémi Lackó Dezső Múzeum adattára, a szakirodalmi és a térképészeti kutatások eredményei alapján Hajmáskér településen jelenleg 17 régészeti lelőhely ismert.

Régészeti terepbejárás

A jelen projekt által érintett területen és annak 500 méteres pufferzónájában az adatgyűjtés során 17 darab nyilvántartott régészeti lelőhelyet találtam (II. táblázat).

Régészeti lelőhelykataszter					
Sor-szám	Lelőhelynév	Nyilvántartási szám	Lelőhelytípus	Lelőhely kora	Adattári jelzete, hivatkozás
1.	Belterület	8005	település templom éremlelet templom körüli temető	Árpád-kor középkor középkor középkor	Éri István – Kelemen Márta – Németh Péter – Torma István: Veszprém megye régészeti topográfiája. A veszprémi járás. 1969. Gallina Zsolt: Veszprém megye régészeti topográfiája. Terepbejárás dokumentációja. 2005. Regenye Judit: Örökségvédelmi hatástanulmány. Hajmáskér, 2006. Pátkai Ádám Sándor: Régészeti megfigyelés-Hajmáskér, Kossuth u. 15. 240 hrsz-ú ingatlanon meglévő lakóépület bővítése. é.n. Pátkai Ádám Sándor – Molnár Csaba: Hajmáskér, 276 hrsz. és 279 hrsz., Kossuth u. 17. villanyvezeték-fektetés, a templom villamosenergia-hálózata. é.n.
2.	Lövőtér	8006	temető település	bronzkor (Dunántúli mészbetétes kerámia kultúrája) középkor	Éri István – Kelemen Márta – Németh Péter – Torma István: Veszprém megye régészeti topográfiája. A veszprémi járás. 1969. Gallina Zsolt: Veszprém megye régészeti topográfiája. Terepbejárás dokumentációja. 2005. Regenye Judit: Örökségvédelmi hatástanulmány. Hajmáskér, 2006.
3.	TSz-major	8007	település település település település település	újkőkor középső rézkor bronzkor vaskor római kor	Éri István – Kelemen Márta – Németh Péter – Torma István: Veszprém megye régészeti topográfiája. A veszprémi járás. 1969. Gallina Zsolt: Veszprém megye régészeti topográfiája.

			település	Árpád-kor	Terepbejárás dokumentációja. 2005. Regenye Judit: Örökségvédelmi hatástanulmány. Hajmáskér, 2006. Stibrányi Máté: Előzetes régészeti dokumentáció, Veszprém megyehatár – Boba vasútvonalszakasz rekonstrukció. 2013. Sebestyén Noémi: Régészeti megfigyelés-NATO Biztonsági Beruházási Program kutyakennelek és kutyás gyakorlópálya kiépítése. é.n.
4.	Telek-hegy	8008	település település település település település	bronzkor késő vaskor (kelta) római kor Árpád-kor késő középkor	Éri István – Kelemen Márta – Németh Péter – Torma István: Veszprém megye régészeti topográfiája. A veszprémi járás. 1969. Gallina Zsolt: Veszprém megye régészeti topográfiája. Terepbejárás dokumentációja. 2005. Regenye Judit: Örökségvédelmi hatástanulmány. Hajmáskér, 2006. Stibrányi Máté: Előzetes régészeti dokumentáció, Veszprém megyehatár – Boba vasútvonalszakasz rekonstrukció. 2013.
5.	Murwabánya	8009	település település sír szórványlelet település település	rézkor bronzkor (Dunántúli mészbetétes kerámia kultúrája) vaskor szkíta római kor Árpád-kor	Éri István – Kelemen Márta – Németh Péter – Torma István: Veszprém megye régészeti topográfiája. A veszprémi járás. 1969. Gallina Zsolt: Veszprém megye régészeti topográfiája. Terepbejárás dokumentációja. 2005. Regenye Judit: Örökségvédelmi hatástanulmány. Hajmáskér, 2006. Kasza Katalin – Sebestyén Noémi: Jelentés régészeti felügyeletről – Hajmáskér 06/11 hrsz., villamosenergia-ellátás. 2018.

					Oláh Dóra: Régészeti megfigyelés – Hajmáskér GPON optikai hálózat építése 2. ütem. 2023.
6.	Berekalja I.¹	8010	sír	római kor	Éri István – Kelemen Márta – Németh Péter – Torma István: Veszprém megye régészeti topográfiája. A veszprémi járás. 1969. Gallina Zsolt: Veszprém megye régészeti topográfiája. Terepbejárás dokumentációja. 2005. Regenye Judit: Örökségvédelmi hatástanulmány. Hajmáskér, 2006.
7.	Berekalja II.	8011	bizonytalan jellegű lelet	római kor	Éri István – Kelemen Márta – Németh Péter – Torma István: Veszprém megye régészeti topográfiája. A veszprémi járás. 1969. Gallina Zsolt: Veszprém megye régészeti topográfiája. Terepbejárás dokumentációja. 2005. Regenye Judit: Örökségvédelmi hatástanulmány. Hajmáskér, 2006.
8.	Bekötőút	8012	település	Árpád-kor	Éri István – Kelemen Márta – Németh Péter – Torma István: Veszprém megye régészeti topográfiája. A veszprémi járás. 1969. Gallina Zsolt: Veszprém megye régészeti topográfiája. Terepbejárás dokumentációja. 2005. Regenye Judit: Örökségvédelmi hatástanulmány. Hajmáskér, 2006.
9.	Seg-hegy	8013	település	őskor	Éri István – Kelemen Márta – Németh Péter –

¹ Valószínűleg térképi tévedés történt, a 6. lelőhely a jelölés helyétől északabbra lehet, közvetlenül a nyugat-keleti irányú műút mellett. Itt a Séd déli oldalán a domb déli irányban lejt, lövészárkok húzódnak rajta. A domb és a Séd között vetések, keletre sportpálya és régi malomépület látható. 62734. számú szakanyag: 1919-ben ásás közben római kori sírt találtak a domb déli lejtőjén. A temető a később említendő római kori településhez tartozott. A kopár gyepes dolomitsziklákon ma felszíni megfigyelésre nincs mód. A lelőhely pontosan nem lokalizálható.

			település villa település település	bronzkor római kor népvándorlás kor Árpád-kor	Torma István: Veszprém megye régészeti topográfiája. A veszprémi járás. 1969. Gallina Zsolt: Veszprém megye régészeti topográfiája. Terepbejárás dokumentációja. 2005. Regenye Judit: Örökségvédelmi hatástanulmány. Hajmáskér, 2006. Stibrányi Máté: Előzetes régészeti dokumentáció, Veszprém megyehatár – Boba vasútvonalszakasz rekonstrukció. 2013.
10.	Újtelep²	8014	település	késő rézkor (Baden-kultúra)	Éri István – Kelemen Márta – Németh Péter – Torma István: Veszprém megye régészeti topográfiája. A veszprémi járás. 1969. Gallina Zsolt: Veszprém megye régészeti topográfiája. Terepbejárás dokumentációja. 2005. Regenye Judit: Örökségvédelmi hatástanulmány. Hajmáskér, 2006. Sarkadi Gergely: Előzetes régészeti dokumentáció – GSM-R távközlési hálózat 2. ütem. 2017.
11.	Szennyvíztelep környéke	57052	település település település település település település	őskor újkőkorszak (Dunántúli vonaldíszes kerámia kultúrája) bronzkor római kor népvándorlás kor Árpád-kor	Gallina Zsolt: Veszprém megye régészeti topográfiája. Terepbejárás dokumentációja. 2005. Regenye Judit: Örökségvédelmi hatástanulmány. Hajmáskér, 2006. Regenye Judit: Terepbejárás dokumentáció – 8. számú főút, Óskü csomópont. 2013. Stibrányi Máté: Előzetes régészeti dokumentáció, Veszprém megyehatár – Boba vasútvonalszakasz rekonstrukció. 2013.

² A lelőhelyet nem sikerült azonosítani, az MRT-ben említett Véninger L. telkére a megkérdezettek már nem emlékeztek. Ha itt volt a lelőhely, akkor az az Újtelep utolsó utcájában a keleti oldal kertjeinek valamelyikében lehet, ez a rész emelkedik ugyanis keleti irányba a vizenyős rét felé.

12.	Murvabányától ÉK-re	57191	szórványlelet	ismeretlen korú	Gallina Zsolt: Veszprém megye régészeti topográfiája. Terepbejárás dokumentációja. 2005. Oláh Dóra: Régészeti megfigyelés – Hajmáskér GPON optikai hálózat építése 2. ütem. 2023.
13.	Rákóczi u. 4.	70613	sír	késő bronzkor	Regenye Judit: Örökségvédelmi hatástanulmány. Hajmáskér, 2006.
14.	Fennsík 13. lelőhely	70621	település	kora bronzkor	Regenye Judit: Örökségvédelmi hatástanulmány. Hajmáskér, 2006.
15.	Régi vasúti delta	84329	település település	római kor Árpád-kor	Stibrányi Máté: Előzetes régészeti dokumentáció, Veszprém megyehatár – Boba vasútvonalszakasz rekonstrukció. 2013.
16.	Séd-part	84331	település település település	bronzkor római kor Árpád-kor	Stibrányi Máté: Előzetes régészeti dokumentáció, Veszprém megyehatár – Boba vasútvonalszakasz rekonstrukció. 2013. Sarkadi Gergely: Előzetes régészeti dokumentáció-GSM-R távközlési hálózat 2. ütem. 2017.
17.	Vasútállomás	84333	település település település település település	bronzkor római kor népvándorlás kor Árpád-kor késő középkor	Stibrányi Máté: Előzetes régészeti dokumentáció, Veszprém megyehatár – Boba vasútvonalszakasz rekonstrukció. 2013. Sarkadi Gergely: Előzetes régészeti dokumentáció – GSM-R távközlési hálózat 2. ütem. 2017.

II. táblázat: A kutatási terület 500 méteres környezetében ismert régészeti lelőhelyek katasztere

A vizsgált területek régészeti kutatására, terepbejárására 2025. április 14-én került sor. Az időjárás derült, enyhén szeles volt, amely régészeti kutatásra alkalmas volt. Azon területeknél, ahol lehetett, sávos terepbejárást alkalmaztam (5-31. kép).

Az 1. kutatási terület az Újtelep, amely egy vízfolyás két oldali magaspártján található és jelenleg gyep fedi, így csak minimálisan volt kutatható. Régészeti leletet, jelenséget nem találtam.

5-6. kép: Az 1. kutatási terület ÉK-ről DNy felé és K-ről Ny felé fotózva

A 2. kutatási terület a Lövőtér, amely egy domboldalnak a keleti része és jelenleg gyep fedí, így csak minimálisan volt kutatható. A mellette fekvő parcella szántott és boronált volt, így ez a terület volt csak kutatható. Régészeti leletet, jelenséget nem találtam.

7-8. kép: A 2. kutatási terület DK-ről Ny felé és K-ről Ny felé fotózva

A 3. kutatási terület a Lövőtértől délkeletre fekvő terület, amelyet jelenleg gyep és kisebb fák fednek, körülötte beépített területek vannak, így csak minimálisan volt kutatható. Régészeti leletet, jelenséget nem találtam.

9. kép: A 3. kutatási terület É-ről DNy felé fotózva

A 4. kutatási terület belterületi rész, amely a település nyugati felén található, amely a templom környezetét és a Rákóczi utca 4. szám alatti telket is magában foglalja, amely beépített rész és a középkori település központja lehetett, amely egyébként is egy magaslaton található. A terület terepbejárással nem volt kutatható.

10-11. kép: A 4. kutatási terület Ny-ról K felé és DK-ről ÉNy felé fotózva

Az 5. kutatási terület egy T-alakú új út területe, amely egy mélyebben fekvő területen, elkerített, magántulajdonú részen található, és jelenleg gyeppel fedett, így csak minimálisan volt kutatható. A tőle, közvetlenül északra lévő terület szántott és boronált volt, így ez a terület volt csak kutatható. Régészeti leletet, jelenséget nem találtam.

12-13. kép: Az 5. kutatási terület É-ről D felé és D-ről É felé fotózva

A 6. kutatási terület a Séd-partja és a vasútállomás területe, amely a Séd bal partján található, ahol murvás út, megművelt kiskertek és épületek találhatóak, így részben volt kutatható. Régészeti leletet, jelenséget nem találtam.

14. kép: A 6. kutatási terület Ny-ról K felé fotózva

A 7. kutatási terület a Berek-alja I. és a Murvabányától ÉK-re lévő területek, amelyeket a ragadós száj- és körömfájásos járvány miatt nem lehetett közelebbről megtekinteni, azonban jelenleg gyep fedi. A 8. számú terület a Murvabánya területe, amelyet szintén nem lehetett megtekinteni a ragadós száj- és körömfájásos járvány miatt, viszont ez a terület egy felhagyott bányaterület.

15-16. kép: A 7. kutatási terület É-ről D felé fotózva és a lezárás

A 9. számú terület a TSz major területe, amely a Séd bal oldali magaspártján fekszik, azonban a régi felszámolt vasútvonal és a gyepterület miatt csak minimálisan volt kutatható. Régészeti leletet, jelenséget nem találtam.

17-18. kép: A 9. kutatási terület Ny-ról ÉK felé és Ny-ról K felé fotózva

A 10. számú terület a Telek-hegy, amely egy észak-déli irányú magasan fekvő plató, és jelenleg bokáig érő búza és gyepterület fedeti, amely csak részben volt kutatható. Régészeti leletet, jelenséget nem találtam.

19-20. kép: A 10. kutatási terület É-ről DNy felé és D-ről É felé fotózva

A 11. számú terület a Seg-hegy területe és annak környéke, amely egy magaslaton található, főleg gyepes terület, így csak minimálisan volt kutatható. A legmagasabb pontján katonatemető található, a déli részén szántott és boronált, de igen köves-kavicsos parcella van, így ez a terület volt csak kutatható. Régészeti leletet, jelenséget nem találtam.

21-22. kép: A 11. kutatási terület É-ről DK felé és D-ről ÉNy felé fotózva

23-24. kép: A 11. kutatási terület É-ről DK felé és DK-ről ÉNy felé fotózva

A 12. számú terület a Szennyvíztelep és környéke, amelyet a vasútvonalak átszelnek. Az szennyvíztelep területe fákkal és sűrű bozóttal van körbenőve, így ez a terület nem volt kutatható. A tőle északra fekvő rész a vasútvonalig gyepes terület, így csak minimálisan volt kutatható, míg a vasútvonaltól északra fekvő terület szántott és boronált, így ez a terület volt csak kutatható. Régészeti leletet, jelenséget nem találtam.

25-26. kép: A 12. kutatási terület ÉK-ről DNy felé és É-ről K felé fotózva

27-28. kép: A 12. kutatási terület DK-ről ÉNy felé és ÉK-ről DNy felé fotózva

A 13. számú terület a Berek-alja II. területe, amely egy elzárt, katonai, magasan fekvő, gyepes platóból (déli rész) és egy mélyebben fekvő, a Séd-patak két partján lévő, sűrűn benőtt ártéri erdőből (északi rész) áll. Ezek a területek terepbejárással nem voltak kutathatók.

29-30. kép: A 13. kutatási terület DK-ről ÉNy felé és DK-ről ÉNy felé fotózva

A 14. számú terület a Bekötőút területe, amely egy fákkal benőtt, gyepes magaslatot, egy régi malmot és egy, a Séd-patakból leválasztott vízfolyást foglal magába, így csak minimálisan volt kutatható. Régészeti leletet, jelenséget nem találtam.

31. kép: A 14. régészeti lelőhely ÉNY-ről DK felé fotózva

Összességében megállapítható, hogy főleg a minimálisan kutatható területek nagy aránya miatt régészeti leletet, jelenséget a régészeti terepbejárás alkalmával nem találtam, új régészeti lelőhelyet nem azonosítottam, a meglévő régészeti lelőhelyek pontosítására nem kerülhetett sor.

2.2.3. Az értékvizsgálat eredményeinek összefoglalása

A „Hajmáskér település régészeti lelőhelyeinek és a 616/180; 616/182 hrsz-ú területek vizsgálata” elnevezésű projekthez kapcsolódó örökségvédelmi hatástanulmány régészeti szakterületi munkarészének keretén belül adatgyűjtést, valamint terepbejárást alkalmaztam. A régészeti értékvizsgálat során megállapítottam, hogy a településen jelenleg 17 régészeti

lelőhely található, újabb régészeti leletet, jelenséget vagy adatokat nem találtam, így a régészeti lelőhelyek pontosítására sem kerülhetett sor, vagyis az eddig ismert régészeti adatok továbbra is elfogadhatónak tekinthetők.

2.3. A beruházással érintett terület védett műemléki értékek értékleltára

Hajmáskér község közigazgatási területén jelenleg az alábbi védett műemlékek és műemléki környezetek ismertek.

Műemlék

Név	Törzsszám	Azonosító	Védés
Istálló (keleti)	11218	14029	2006
Istálló (nyugati)	11218	14028	2006
Kapuépület	11218	14033	2006
Kiszolgálóépület	11218	14027	2006, 2023
Legénységi épület	11218	14031	2006
Legénységi lakóépület (1)	11218	14024	2006
Legénységi lakóépület (2)	11218	14030	2006
Legénységi lakóépület (3)	11218	14032	2006
Lovarda	11218	14022	2006
Markotányos épület	11218	14025	2006
Parancsnoksági épület	11218	11307	2006
Református templom	5496	9887	1958
Római katolikus templom	5495	9886	1958
Sakkbástya-víztorony	11218	11308	2006
Tiszti barakk	11218	14034	2006
Törzsépület gyengélkedővel	11218	14026	2006
Tüzérségi lövőiskola laktanyaegyüttese	11218	11309	2006

Műemléki környezet

Név	Törzsszám	Azonosító	Védés
Református templom ex-lege műemléki környezete	5496	24066	1958
Római katolikus templom ex-lege műemléki környezete	5495	24065	1958
Tüzérségi lövőiskola laktanya-együttese	11218	14035	2006

A kutatási területet világörökségi terület nem érinti, a Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékéről szóló 27/2015. (VI. 2.) MvM rendelet értelmében világörökség várományos területté sincs nyilvánítva.

3. A Beruházás során tervezett változások hatáselemzése

3.1. A változtatási szándékok ismertetése

A Beruházó célja, hogy a „Hajmáskér település régészeti lelőhelyeinek és a 616/180; 616/182 hrsz-ú területek vizsgálata” elnevezésű projekt keretében Hajmáskér település közigazgatási határán belül elhelyezkedő újonnan hasznosításra szánt belterületi és külterületi ingatlanok vonatkozásában a régészeti lelőhelyek számba vegye. A területen tervezett földmunkavégzéssel járó beruházásokhoz/fejlesztésekhez kapcsolódóan tereprendezésre és humuszmentésre lehet számítani, illetve a földmunkavégzéssel járó építkezések (pl. út, közmű, beruházási egységek épületei) örökségvédelmi veszélyforrást jelentenek.

3.2. Örökségvédelmi hatáselemzés

3.2.1. Örökségvédelmi hatáselemzés régészeti örökségre

Az elvégzett régészeti szempontú örökségvédelmi vizsgálatok során (térképészeti, adattári, szakirodalmi, levéltári adatgyűjtés és terepbejárás) megállapítottam, hogy a változással érintett területeken 15, többnyire nagy kiterjedésű, több korszakos régészeti lelőhely (8005, 8006, 8007, 8008, 8009, 8010, 8011, 8012, 8013, 8014, 57052, 57191, 70613, 84331, 84333) található, amelyeket a földmunkával járó fejlesztések veszélyeztethetnek, míg kettő régészeti lelőhely (70621, 84329) ezen kívül esik. Jelen hatástanulmány keretében vizsgált területek kedvező természetföldrajzi fekvése miatt, egykori természetes vízmeder közelében, emberi megtelepedésre alkalmas kedvező domborzati viszonyok között fekszenek, ezért a jelenleg ismert régészeti lelőhelyek mellett további régészeti jelenség és objektum előkerülése várható vagy feltételezhető.

3.2.2. Örökségvédelmi hatáselemzés történeti településre, település- és tájszerkezetre

A régészeti örökségen kívüli a történeti településre és településszerkezetre, valamint a történeti tájszerkezetre jelen ismereteink szerint nem várható, hogy nagyobb hatással lesz a projekt.

3.2.3. Örökségvédelmi hatáselemzés települési értékleltárban szereplő műemléki értékekre

A vizsgált területek környezetében a települési értékleltárban szereplő több műemléki épület, helyileg védett épület és történeti kert található, amelyekre a beruházások által gyakorolt pontos örökségvédelmi hatása nem ismert.

4. Kutatási terv

4.1. Régészeti és műemléki értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények

Elsődleges cél a régészeti és műemléki értékek eredeti helyükön és összefüggésükben történő megőrzése, vagyis a régészeti lelőhelyek, lelőhelyrészecskék elkerülése. Jelen esetben a vizsgált területeken 15 nyilvántartott régészeti lelőhely (8005, 8006, 8007, 8008, 8009, 8010, 8011, 8012, 8013, 8014, 57052, 57191, 70613, 84331, 84333) ismert, míg kettő régészeti lelőhely (70621, 84329) a pufferzónában érintett (II. táblázat, 32. kép).

4.2. További örökségvédelmi intézkedések meghatározása

Hajmáskér község területe régészeti szempontból viszonylag a jól kutatott területek közé tartozik. Szisztematikus, a teljes területre kiterjedő régészeti topográfiai kutatás napjainkig nem történt, és részleges régészeti kutatásokat is csak az 1960-as években végeztek, így nem került feltérképezésre a település teljes közigazgatási határa. Újabb régészeti lelőhelyre gyakorlatilag a település határában bárhol – így a jelen kutatási területen is – rá lehet bukkanni a különböző földmunkák során.

A nagy felületű zöldmezős beruházásoknál mindenképpen számolni kell régészeti lelőhelyek előkerülésével, így különösen fontosnak tartom, hogy a zöldmezős beruházások előkészítésénél nagy hangsúlyt kapjon a régészeti örökség pontosabb felmérése.

A térképészeti vizsgálatok és terepbejárás alapján megállapítottam, hogy a vizsgált területeken 15 darab régészeti lelőhely (8005, 8006, 8007, 8008, 8009, 8010, 8011, 8012, 8013, 8014, 57052, 57191, 70613, 84331, 84333) található (II. táblázat, 32. kép), viszont a régészeti lelőhelyek környezete és azok a területek, ahol jelen ismereteink szerint nincs régészeti lelőhely, régészeti érdekű területnek minősül (Kötv. 7. § 29.), amelyen régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető.

Amennyiben a kutatási területen tervezett beruházás Kötv. 7. § 20. pontja alapján nagyberuházásnak minősül, akkor a Kötv. 23/C. § (1) bekezdése alapján előzetes régészeti dokumentációt kell készíteni. Az előzetes régészeti dokumentáció elkészítésére a Kötv. 23/C. § (3) bekezdése és a Kormányrendelet 3. § (3) bekezdése alapján kijelölt örökségvédelmi szerv a Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Régészeti Intézete (Székhely: 1088 Budapest, Múzeum krt. 14-16.; levelezési cím 1113 Budapest Daróczi út 3. Koordinációs Igazgatóság Régészeti Projektiroda: regeszetiprojektiroda@hnm.hu).

Az előzetes régészeti dokumentáció állhat adatgyűjtésből, terepbejárásból, régészeti célú geofizikai felmérésből és próbafeltárásból, amelyet feltárási projektterv zár le. Ebben az esetben a feltárási projektterv tartalmazza a további régészeti feladatokat és ezek ellátását.

Amennyiben a beruházás nem minősül nagyberuházásnak abban az esetben az illetékes Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály, Építésügyi Osztály 4. (8200 Veszprém, Megyeház tér 1., telefon: +36-88-550-350) a Kormányrendelet 53. § (1) bekezdése alapján régészeti örökségvédelmi engedélyezési eljárás keretében írja elő a további régészeti feladatokat és ezek ellátását. Ennél az esetről a javaslatom a régészeti megfigyelés vagy a régészeti célú geofizikai felmérés próbafeltárással együtt (a további régészeti feladatokat és ezek ellátását pontosan meg lehessen határozni).

Végezetül, abban az esetben, ha a projekt által érintett földrészletek területén régészeti feltárás nélkül régészeti emlék vagy lelet kerül elő, a Kötv. 24. § (2) bekezdése értelmében a felfedező (a munka felelős vezetője), az ingatlan tulajdonosa, az építető vagy a kivitelező köteles

- a) az általa folytatott tevékenységet azonnal abbahagyni,
- b) a jegyző útján a hatóságnak (örökségvédelmi hatóság) azt haladéktalanul bejelenteni, amely arról haladéktalanul tájékoztatja a mentő feltárás elvégzésére a 22. § (5) bekezdése szerint feltárással jogosult intézményt, valamint
- c) a tevékenységet szüneteltetni, továbbá a helyszín és a lelet őrzéséről – a felelős őrzés szabályai szerint - a feltárással jogosult intézmény intézkedéséig gondoskodni.

A feltárással jogosult intézmény (Laczkó Dezső Múzeum: 8200 Veszprém, Erzsébet sétány 1., telefon: +36-88-789-791) köteles a mentő feltárást haladéktalanul megkezdeni, és folyamatosan – az elvárható ütemben – végezni, az előkerült régészeti leletet ideiglenesen elhelyezni.

A bejelentési kötelezettség elmulasztása az örökségvédelmi bírságról szóló 191/2001. (X. 18.) Korm. rendelet alapján örökségvédelmi bírság kiszabását vonhatja maga után. A régészeti lelőhelyek védelme a tulajdonos rendelkezési jogát is korlátozza. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 357. § (1) és (2) bekezdése szerint: Aki a tulajdonában álló műemléket, védett kulturális javak körébe tartozó tárgyat vagy a tulajdonában álló ingatlanon lévő régészeti lelőhelyet megrongálja, büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Aki a védett kulturális javak körébe tartozó tárgy vagy régészeti lelőhely helyrehozhatatlan károsodását idézi elő, egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Jelen tanulmány nem mentesíti a leendő beruházót a település régészeti szempontból kutatatlan részein tervezett, 30 cm mélységet meghaladó földmunkával járó beruházásai által érintett ingatlanok – terepbejárásokat is magában foglaló – örökségvédelmi (régészeti) szempontú vizsgálata alól.

Nyilatkozat

Alulírott Szilágyi Krisztián Antal, régész, régészeti szakértő, nyilatkozom, hogy a 439/2013 (XI. 20.) Kormányrendelet 17. §-a értelmében rendelkezem az örökségvédelmi hatástanulmány elkészítéséhez szükséges jogosultsággal és az adott szakterületen felsőfokú szakirányú végzettséggel.

Régész diploma száma: PTG 004407/2004 ELTE-BTK

Régészeti szakértő nyilvántartási szám: SO87DZ

Szilágyi Krisztián Antal
régészeti szakértő

Az általam ellenjegyzett örökségvédelmi hatástanulmány az örökségvédelmi jogszabályokkal és a hatósági előírásokkal összhangban készült, a tanulmányban szereplő javaslatok a hatályos szakmai normatíváknak és előírásoknak megfelelnek.

Debrecen, 2025. május 30.

